

Cijfers en activiteiten 2016 Child Focus – Verdwijningen

VERMISTE KINDEREN

Child Focus stelt alles in het werk om vermiste kinderen zo snel mogelijk terug te vinden, net als jongvolwassenen (tot en met 24 jaar) wanneer ze beantwoorden aan een of meerdere verontrustende criteria zoals opgenomen in de ministeriële richtlijn over de opsporing van vermiste personen. Voorbeelden zijn een fysieke handicap of de nood aan medische zorgen.

De procedures die vervolgens gevolgd worden verschillen naargelang het type van verdwijning. Het is dus essentieel om verdwijningen onder te verdelen in 5 categorieën: weglopers, internationale kinderontvoeringen door ouders, de verdwijning van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen, ontvoeringen door derden en ongedefinieerde verdwijningen. De samenwerking met politie, justitie, het FOD Buitenlandse Zaken en de hulpdiensten is hierbij cruciaal.

Weglopers: een stijging van 10%

Jongeren die van huis of de instelling waar ze verblijven weglopen, doen dat meestal niet met een duidelijk plan voor ogen. Ze lopen niet ergens naartoe, maar vluchten weg van hun problemen. Het gaat vaak om jonge tieners die zich niet kunnen of willen wenden tot een vertrouwenspersoon en daarom geen andere uitweg zien dan weg te lopen.

Aantal wegloopp dossiers 2016

	Minder onrustwekkend	Onrustwekkend	Totaal
Preventief dossier	20	0	20
Effectief weggelopen kind	953	161	1 114
Totaal	973	161	1 134

In 2016 behandelde Child Focus 1 134 wegloopp dossiers, waarin 890 kinderen betrokken waren. Het gaat om een stijging van bijna 10% ten opzichte van het jaar ervoor en het hoogste aantal sinds een decennium.

Child Focus wordt meestal ingeschakeld wanneer het kind al is weggelopen. In 2016 ging het om 1 114 effectieve wegloopsituaties. Er werden 20 preventieve dossiers behandeld, waarbij het gaat om jongeren die van plan zijn om weg te lopen of waarvan de ouder of voogd vreest dat de jongere zal weglopen.

Minder verontrustende wegloopgevallen

Ruim 14% van de wegloopdossiers werd als een onrustwekkende verdwijning beschouwd. Dit aandeel is iets gedaald ten opzichte van 2015 (16%). Het onrustwekkende karakter van een wegloopdossier wordt gekenmerkt door één (of meerdere) [onrustwekkende criteria](#) zoals bepaald in de Ministeriële Richtlijn met betrekking tot de opsporing van vermiste personen. Bij een onrustwekkende verdwijning wordt de Cel Vermiste Personen van de federale politie ingeschakeld, die de lokale politie bijstaat in de opsporing van vermiste personen. We hechten evenwel hetzelfde belang aan de zogenaamde “minder onrustwekkende” verdwijningen waarvoor geen enkele van deze criteria van toepassing is. Alle meldingen worden onpartijdig en professioneel behandeld.

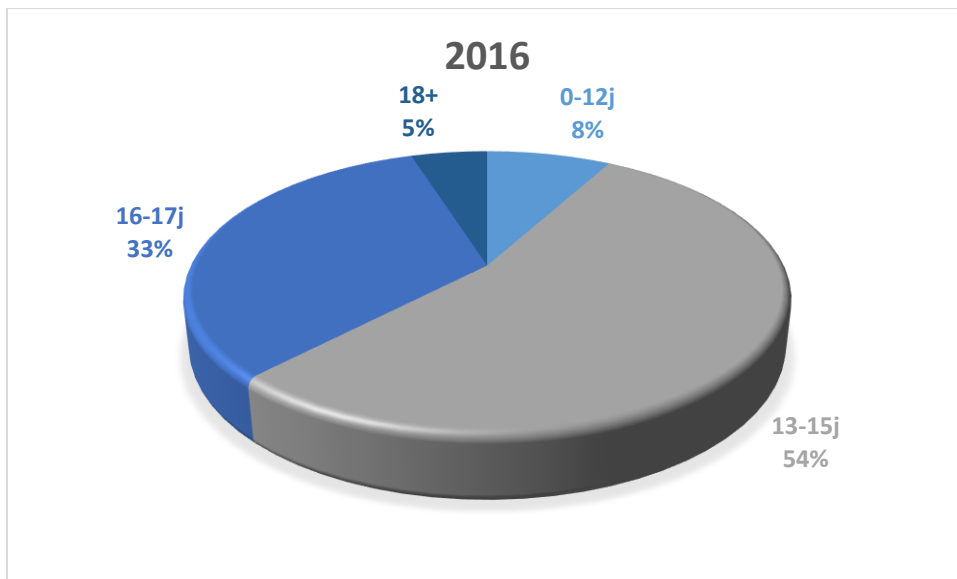
Meer meldingen van weggelopen meisjes

De persoon die de wegloopsituatie aan Child Focus meldde, was in 2016 in meer dan de helft (53%) van de gevallen familie van het kind. Meestal ging het om de ouders, maar in sommige gevallen was het de voogd of een ander familielid die de verdwijning meldde. In 45% van de gevallen werd de verdwijning gemeld door de politie of het parket. Slechts twee procent van de wegloopdossiers werd gemeld door de jongere zelf. Zoals elk jaar werden we vaker gecontacteerd voor een weggelopen meisje dan voor een weggelopen jongen. In 2016 betrof maar liefst in twee derde van de gevallen om weggelopen meisjes.

Kritieke leeftijdscategorie: 13 tot 15

In de 1.134 dossiers die in 2016 werden behandeld, was de wegloper op het ogenblik van de opening van het dossier in 8% van de gevallen jonger dan 13 jaar oud, 54% was 13 à 15 jaar oud en 33% 16 à 17 jaar oud. 5% was reeds meerderjarig. We openen een dossier voor de verdwijning van een jongere ouder dan 18 jaar (tot en met 24 jaar) wanneer één (of meerdere) van de onrustwekkende criteria uit de Ministeriële Richtlijn met betrekking tot de Opsporing van Vermiste Personen van toepassing is. Ook voor personen die verlengd minderjarig werden verklaard, kunnen we een dossier openen. Dit gebeurde één keer in 2016.

Leeftijd weglopers 2016

Herhaaldelijke weglopers: langzame, maar constante stijging

Eén van de redenen waarom het aandeel van 13 tot 15 jarigen zo groot is in de wegloopdossiers is het feit dat er proportioneel meer jongeren uit deze leeftijdscategorie verschillende keren per jaar weglopen. Telkens wordt dan een nieuw dossier geopend, vandaar ook dat het aantal dossiers (1 134) hoger ligt dan het aantal kinderen (890). In 2016 zijn 143 kinderen 2 tot 8 keer weggelopen. Dit is een cijfer dat jaarlijks licht stijgt.

Het typische profiel? Een meisje van 13 tot 15 jaar dat in een instelling verblijft

Het profiel dat sterk vertegenwoordigd is in deze groep is dat van meisjes van 13 tot 15 jaar oud, verblijvend in een instelling. Hoewel men ervan zou kunnen uitgaan dat deze herhaaldelijke weglopers minder risico lopen omdat ze het gewoon zijn om weg te lopen, willen we toch wijzen op de noodzaak om extra waakzaam te zijn. Uit de dossiers blijkt immers dat het profiel van de gewoontewegloopster meer kans maken om in aanraking te komen met gevaarlijke situaties bijvoorbeeld prostitutie via [tienerpooiers](#).

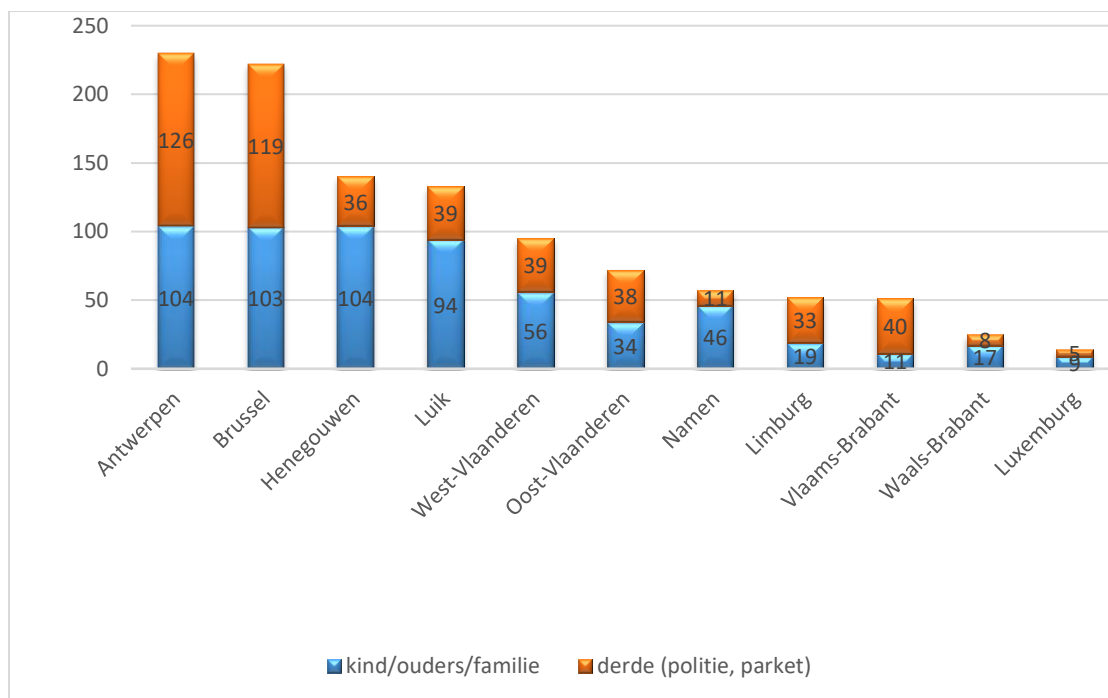
Ruim 30% van weglopers komt uit een instelling

Bijna 1 op 3 wegloopdossiers die we behandelen, betreft jongeren die in een instelling geplaatst zijn. In deze moeilijke dossiers moeten onze consultants vaak extra creatief zijn in het vinden van oplossingen, gezien deze jongeren vaak al een heel ‘hulpverleningsparcours’ hebben afgelegd en de mogelijkheden van een duurzame oplossing voor hen steeds beperkter worden.

Meeste dossiers uit Antwerpen en Brussel, gemeld door politie

De meeste dossiers die bij Child focus werden gemeld kwamen uit de gerechtelijke arrondissementen Antwerpen (21%) en Brussel (20%) gevolgd door Henegouwen (13%) en Luik (12%). Onderstaande grafiek illustreert dat we per gerechtelijk arrondissement grote verschillen vaststellen in de melders van wegloofdossiers aan Child Focus. In Antwerpen, Brussel, Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en Limburg worden de dossiers vaker door de politie gemeld. In de andere provincies wordt Child Focus voornamelijk door de ouders gecontacteerd.

Melder per provincie + Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2016

Terecht binnen de 48 uur

In 2016 was bijna 39% van de weglopers terecht binnen de 48 uur en 34% was terecht na 2 dagen maar binnen de week. In 16% van de gevallen duurde de verdwijning een week tot een maand. Ruim 9% van de jongeren liep tussen 1 en 6 maand weg en 2% bleef langer weg dan 6 maanden.

Van de 1134 dossiers die in 2016 werden behandeld, werden er 1057 (93%) afgesloten. Ruim 40% van deze dossiers kon worden afgesloten omdat de politie de jongere had teruggevonden. Ruim 1 wegloper op 3 (35%) keerde uit eigen beweging terug. Er werden ook dossiers afgesloten omdat het kind werd teruggevonden door zijn ouders (9%) of door een derde persoon (8%). Maar er zijn nog andere redenen (8%) voor de afsluiting van een dossier: misverstanden, verloren gelopen kinderen, overlijdens of wanneer een volwassene (categorie 18-24 jaar) uit eigen wil blijkt te zijn vertrokken.

Onderzoeksproject rond het thema weglopers

In 2016 heeft Child Focus, in samenwerking met de Universiteit van Luik een onderzoeksproject uitgevoerd rond het thema weglopers. Hierbij werden voornamelijk het profiel van de wegloper en de trajecten van jonge weglopers in kaart gebracht. De studie baseerde zich op onze dossiers die werden behandeld in de jaren 2014 en 2015. In totaal werden 1 694 zaken onder de loep genomen. Daarnaast werden ook diepte-interviews afgenomen met jonge weglopers.

Dit leidde tot een aantal nieuwe inzichten en aanbevelingen die in 2017 naar aanleiding van de Internationale Dag van de Vermiste Kinderen zullen worden voorgesteld aan het publiek.

Internationale kinderontvoeringen door ouders: status quo

Een internationale kinderontvoering door een ouder is een overbrenging of niet-terugkeer die als onwettig wordt beschouwd. Ofwel neemt de ouder het kind zonder toestemming mee naar het buitenland, ofwel maakt de ouder gebruik van een periode dat het kind in het buitenland vertoeft om het niet terug te brengen bij de andere ouder. Child Focus behandelt zowel ontvoeringen vanuit als naar België.

In 2016 behandelde Child Focus 352 dossiers internationale kinderontvoering door een ouder. Hierbij waren 439 kinderen betrokken: 228 meisjes en 211 jongens. 220 dossiers werden geopend in 2016, 132 andere waren reeds vroeger geopend maar waren in 2016 nog steeds in behandeling. Deze cijfers zijn zo goed als ongewijzigd ten opzichte van het voorbije jaar, toen in totaal 358 dossiers werden behandeld, waarvan ook 220 nieuwe. Toen werd een sterke daling vastgesteld in het aantal dossiers.

Van de 352 dossiers ging het in 217 gevallen om een effectieve ontvoering (in 2015 waren dat er 239) en in 135 gevallen om een preventiedossier, waarbij één ouder vreest dat de andere ouder de kinderen zal ontvoeringen (119 in 2015).

In 14% van de kinderontvoeringen betrof het een baby

De ontvoerde kinderen zijn heel jong. In 2016 waren 2/3 van de ontvoerde kinderen 6 jaar of jonger. 14% werd als baby ontvoerd (-2 jaar). Dit is een hoger percentage dan alle tieners (12-18 jaar) samen: 12%.

Hardnekkige misverstanden

Moeders blijven ook vaker ontvoeren dan vaders. In 2016 was in 150 gevallen de moeder de ontvoerende ouder. Dit is 69% (73% in 2015). In 66 gevallen was de vader de ontvoerder (25%). Eén keer was een ander familielid de ontvoerder. Een omgekeerde tendens is merkbaar bij de preventiedossiers. Hierin wordt in 56% van de gevallen gevreesd dat de vader de kinderen zal ontvoeren. In slechts 41% van de gevallen vreest met een ontvoering door de moeder. In de overige gevallen wordt een ontvoering door een familielid gevreesd (3%). Dit bewijst opnieuw dat het beeld dat men heeft van kinderontvoeringen door een ouder niet helemaal strookt met de werkelijkheid.

Effectieve ontvoeringen binnen de EU

De landen waar kinderen naar ontvoerd worden zijn hoofdzakelijk Europees: 45% van alle effectieve ontvoeringen gebeurt binnen de EU, 57% zijn intra-Europees. In nauwelijks 1 op de 10 gevallen wordt een kind ontvoerd naar een Noord-Afrikaans land (11%). De top 5 van bestemmingslanden zijn Frankrijk (25 gevallen), Spanje (12 gevallen), Marokko (12 gevallen), Turkije (10 gevallen) en Rusland (10 gevallen). Dit is in tegenstelling met wat mensen doorgaans denken. Wanneer we de preventiedossiers bekijken, zien we dat 24% van de bellers een ontvoering naar een Noord-Afrikaans land vreest. Slechts 1/3 (36%) van de bellers vreest een ontvoering binnen Europa. De top 5 van landen naar waar een ontvoering gevreesd wordt is Marokko (21 gevallen), Tunesië (8 gevallen), Spanje (6 gevallen), Turkije (6 gevallen) en Nederland en Verenigd Koninkrijk (telkens 5 gevallen).

Bijna 50% afgesloten dossiers

Van de 217 effectieve ontvoeringsdossiers werden er in 2016 bijna de helft afgesloten (106). Dit percentage ligt iets hoger dan vorig jaar (45% in 2015) Het mag duidelijk zijn dat deze dossiers doorgaans lang duren om tot een oplossing te komen (gemiddeld net geen jaar) waardoor op het einde van het jaar een groter aandeel dossiers open blijft.

In 20 gevallen (19%) bleken de kinderen zich uiteindelijk toch in België te bevinden en in nog eens 20 gevallen (19%) bleken de ouders naderhand niet langer bereikbaar. In 16 gevallen (15%) werd een akkoord gevonden tussen de ouders. In 11 gevallen (10%) lag een beslissing ten gronde aan de oorzaak van de oplossing en sluiting van het dossier. In 9 gevallen (8%) werd een beslissing genomen in het kader van het Verdrag van Den Haag en in nog eens 9 gevallen (8%) bleek het uiteindelijk niet om een ontvoering te gaan. Andere categorieën waren klein.

Het welzijn van kinderen die ontvoerd werden vrijwaren

Elk jaar worden duizenden kinderen in de Europese Unie het slachtoffer van een internationale kinderontvoering. Er bestaan een aantal internationale verdragen om hieraan te verhelpen.

Het resultaat van deze procedures zal in grote mate het toekomstige leven van de betrokken kinderen bepalen: het land waarin ze zullen leven, de taal die ze zullen spreken, de familieleden en vrienden waarmee ze regelmatig contact zullen hebben. Maar ook de procedure zelf, en de manier waarop deze wordt uitgevoerd zullen het leven en het welzijn van de betrokken kinderen bepalen.

Daarom startten we begin 2016, in samenwerking met een internationaal partnerschap (Universiteit Antwerpen, Center IKO in Nederland, CFPE –Enfants Disparus en de Centrale Autoriteit in Frankrijk en onze Europese koepelorganisatie Missing Children Europe) een onderzoeksproject om na te gaan op welke manier het welzijn van kinderen beïnvloed worden door een internationale kinderontvoering.

Het uiteindelijke doel van dit project is om aanbevelingen te kunnen formuleren naar beleidsmakers en goede praktijken voorop te stellen voor juridische professionelen. Er werden in 2016 voornamelijk kinderen bevraagd via diepte-interviews, in 2017 zal dit worden aangevuld met een bevraging van de betrokken ouders. De resultaten van deze studie zullen in november 2017 worden voorgesteld.

Verdwijningen van niet-begeleide minderjarigen:

Niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV) zijn kinderen afkomstig uit een land buiten de Europese Economische Ruimte die in België aankomen zonder hun ouders of wettelijke vertegenwoordigers.

Kwetsbaar en getraumatiseerd

Child Focus maakt zich al jaren zorgen om het grote aantal niet-begeleide minderjarigen die na korte of langere tijd weer zonder spoor verdwijnen. Het gaat om kwetsbare jongeren die vaak een traumatische voorgeschiedenis hebben, in een onzekere verblijfssituatie verkeren, een gezinsomkadering missen en een grote nood hebben aan psychologische ondersteuning en praktische begeleiding. Ze lopen een groot risico om slachtoffer te worden van mensenhandel.

Onmogelijk een exact beeld te krijgen

Het aantal kinderen waarvan men het spoor bijster is, is moeilijk in te schatten.

In tegenstelling tot andere verdwijningen zijn er, wanneer het gaat om vermiste NBMV, geen ongeruste ouders die de melding van verdwijning aan Child Focus overmaken. Voor deze meldingen is Child Focus afhankelijk van de politie, de instelling waar het kind verbleef of de voogd. Child Focus zet daarom ook heel erg in op het sensibiliseren van partners om de verdwijning van NBMV aan haar diensten te melden. Deze inspanningen hebben hun vruchten afgeworpen: in 2016 behandelde Child Focus 162 dossiers van vermiste NBMV. Hoewel het om ruim het dubbel aantal meldingen gaat in vergelijking met vorig jaar (66), worden nog lang niet alle vermiste NBMV aan Child Focus gemeld. Uit cijfers van de Dienst Voogdij blijken er in 2016 immers 284 NBMV uit een opvangsysteem te zijn verdwenen (274 in 2015).

Daarnaast zorgt de grote instroom van vluchtelingen ervoor dat een aantal jongeren niet geregistreerd wordt en daardoor door de mazen van het net glippen.

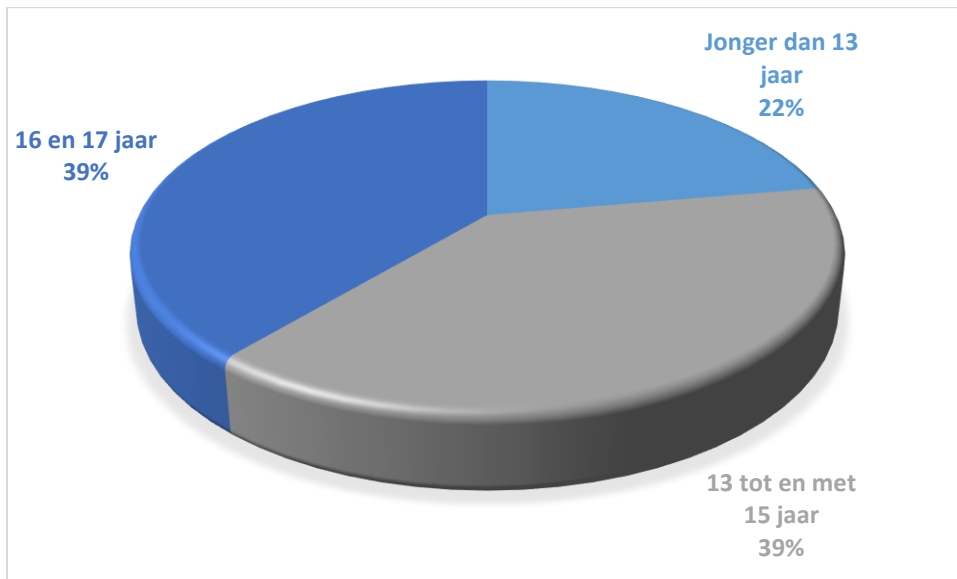
64 dossiers werden gesloten. Deze dossiers konden om verschillende redenen worden afgesloten. Ruim één op drie werd door de politie of een derde teruggevonden. Bijna 1/3 keerde uit zichzelf naar de opvang terug. In ruim één op vijf dossiers werden we op de hoogte gebracht dat de jongere zich in het buitenland bevond of in veiligheid was. Daarnaast ging het om misverstanden of werd het dossier afgesloten omdat Child Focus geen enkele rol meer kon spelen in het dossier.

Net zoals vorig jaar was ruim vijf op zes van de betrokken NBMV een jongen. Bijna een derde was afkomstig uit Afghanistan, gevolgd door Syrië (10%), Eritrea (5%) en Marokko (5%). Daarnaast ging het om nog 18 andere nationaliteiten, voornamelijk uit Afrika en het Midden-Oosten.

1 NBMV op 5 is jonger dan 13 jaar

Op het moment van hun verdwijning was ruim 1/5 van de bij Child Focus gemelde vermiste NBMV jonger dan 13 jaar. In 39 % van de meldingen ging het om kinderen van 13 tot 15 jaar en nog eens 39 % betrof 17- tot 18-jarigen.

Leeftijd van de verdwenen NBMV in 2016

5 te betreuren overlijdens bij de ongedefinieerde verdwijningen

Indien er bij de opening van een verdwijningsdossier onvoldoende informatie is over de aard van de verdwijning, wordt dit door Child Focus als een ongedefinieerde verdwijning geregistreerd. Deze dossiers zijn meestal onrustwekkend omdat het onduidelijk is of de minderjarige verdwenen als gevolg van een kwaadwillig opzet, een ongeluk, een vrijwillig vertrek, een verdwaling of een zelfmoord.

In 2016 behandelde Child Focus 49 dossiers met betrekking tot ongedefinieerde verdwijningen. Het ging om 26 nieuwe dossiers en 27 dossiers konden worden afgesloten. Van de 27 dossiers die in 2016 werden afgesloten, ging het in vier gevallen om een misverstand of een verloren gelopen kind. 15 kinderen werden veilig en wel teruggevonden door de politie, ouders of bekenden en drie kinderen keerde uit eigen beweging terug. 4 jongvolwassenen en 1 minderjarige werden levenloos teruggevonden.

Vaak jonge kinderen of jongvolwassenen

Van de 49 behandelde dossiers was ruim de helft van de kinderen jonger dan 13 jaar, bijna de helft was jongvolwassen en één op tien tussen 14 en 17 jaar. Net zoals vorig jaar ging het in deze dossiers dus vaak om jonge kinderen (verdwaald, misverstanden) en jongvolwassenen (misverstanden, vrijwillige verdwijningen, ongeval).

Ontvoering door derden: familie vaak betrokken

Child Focus definieert de ontvoering door een derde als de onrechtmatige onttrekking van de minderjarige aan de hoede van de wettelijke ouder of voogd. Deze dossiers omvatten dus niet enkel criminele ontvoeringen, maar ook en vooral ontvoeringen door bijvoorbeeld biologische (maar niet erkende) ouders, ouders die uit hun rechten werden ontzet of familieleden zonder ouderlijk gezag.

Wat betreft de ontvoering door een 'gekende derde' behandelde Child Focus 23 dossiers in 2016. Het ging om 22 effectieve ontvoeringen, meestal door een ouder of familielid zonder ouderlijk gezag die het kind onttrok aan het ouderlijk gezag. Er was ook één melding waarbij de vrees bestond dat het kind zou ontvoerd worden door een familielid.

Geen criminele ontvoering door onbekenden

Child Focus behandelde één poging tot ontvoering door een onbekende derde. Dit cijfer staft het feit dat criminele ontvoeringen door onbekenden gelukkig uiterst zeldzaam zijn en amper voorkomen in België.

[**Algemene informatie »**](#)